

Medlemsfiske eller pastoral tillvändhet?

Magdalena Sjöholm berättar om sina erfarenheter av drop-in-dop och diskuterar också några av de pastorala frågor som kan bli aktuella. Hur fungerar det med dopsamtal? Är det fråga om rent medlemsfiske?

Vi stod runt dopfunten – pappan och hans tonåriga son, kyrkomusikern, kyrkvärden och jag som är präst. Vi stod i vårt lilla sidokapell med dopfunten och Kristusljuset i mitten. När inledningsorden till dopet berättades, deras pannor korstecknades, frågorna frågades och vattnet rann över deras huvuden och stänktes ut på dopfontens kanter som livfullt vatten, var det en intensiv närhet och en påtaglig känsla av att vi var mitt i något stort och viktigt. Samtidigt hörde vi ett stillsamt sorl från den andra dopfunten, en bit längre bort i kyrkan. Där döptes i samma stund en kvinna, ca 70 år. Före henne hade en kvinna, ca 24 år, döpts där, för bara en stund sedan.

Samtal innan

Innan dopet skedde, rättare sagt en timme innan, hade jag, pappan och sonen träffats i ett av församlingsrummen för ett dopsamtal och de hade berättat om deras tankar och önskan om att få döpas. De gick ofta i kyrkan. De tillhörde redan Svenska kyrkan. Sonen ska hålla utkik efter konfirmationsinbjudan till hösten. Pappan har nu efter dopet blivit inbjuden till vår katekumenatsgrupp.

En stund senare döptes en familjs alla barn vid samma dopfont. Tre barn i olika åldrar. Dopet hade bara inte blivit av. Nu kom hela familjen, halvspringande, nästan sprittande i benen, till kyrkan. De var glada och förvåntansfulla, och det blev en högtidsdag som de delade med varandra och oss. Barnen sjunger i barnkör, föräldrarna sjunger i kyrkokören. Inte i vår församling, men det är inte det viktiga. De är vana kyrkobesökare. Och de till-

hörde redan Svenska kyrkan.

Vi i Örebro Nikolai församling hade vårt första drop-in-dop den 11 februari i år. Det var en otrolig högtidsdag och en dag av mycket glädje på många sätt. 23 personer döptes den dagen. I alla åldrar. Den yngsta var ett halvår, den äldsta var 81. Majoriteten var vuxna, d.v.s. över 18 år, både män och kvinnor i alla åldersgrupper. De flesta tillhörde Svenska kyrkan. Kännetecknande för dem alla var att dopet inte hade blivit av – av olika skäl, om det nu var för att föräldrarna ville att de skulle få välja själva som vuxna eller om de blev sjuka som barn när det var dags för dop eller om tiden bara gick och sen ... blev det bara inte av.

Höga trösklar

Tröskeln att vända sig till kyrkan med önskan om att få döpa sig hade blivit för hög och stor, nu när barnen blivit stora eller de själva blivit vuxna. Kännetecknande var också att de hade gått och funderat på dop ett längre tag. Det hade legat där och grott. En äldre man hade avstått från nattvarden i alla år i sitt aktiva kyrkliga liv, för att han inte var döpt – nu kunde han äntligen gå fram till nattvarden, berättade han. En annan man hade gått i olika kyrkliga samtalsgrupper genom åren, men dopet hade aldrig blivit av. Nu äntligen stod han där vid dopfunten. Önskan om att vara döpt var stundom så stark att dopögonblicket blev väldigt känslofyllt.

Man kan, liksom den etiopiske hovmannen, fråga sig, vad är det som hindrar att de ska få bli döpta? Inget, skulle nog de flesta säga. Det är ju bara att höra av sig! Vi finns här! Men vad är det då som gör att det inte blir av? Är det bara deras brist på initiativ el-

ler har vi som kyrka någonstans ändå byggt en tröskel som helt enkelt är lite för hög?

Det kan tyckas märkligt att när vi öppnar våra dörrar och säger: Välkommen hit på drop-in-dop!, ja då kommer de. De kommer faktiskt! – fast att vi andra gånger undrar var de är, när vi säger välkommen och ringer i våra kyrkklockor. Men nu – nu kommer de! Kanske det är så enkelt, att även om vi alltid är öppna för att ta emot människor som vill låta döpa sig eller sina barn, så är det ändå ibland ett för stort hinder att lyfta på luren och ringa det där samtalet. Det blir liksom för stort på något sätt. Kanske för krångligt om man inte lyckas få tag på någon eller om man inte vet vem man ska ringa eller inte hittar till hemsidan. Kanske man inte tänker att vi i Svenska kyrkan faktiskt också döper vuxna. Men om vi som anställda och frivilliga säger: Nu finns vi här idag, bara för er skull, det är bara att komma hit! – ja, då är det tillräckligt enkelt för att de ska komma. Det trivialiserar inte dopet. Dopet är inte något annat än vad det alltid är. Det förenklar bara tillgången till det.

Jag tror också det finns många "Nikodemusar" runt omkring oss, som inte vill skylta alltför öppet med sina tankar och sin tro, men som ändå vill vara i en aktiv relation med Gud, finns i kyrkans sammanhang och växa i det i sin egen takt. Som vill döpas men vill bara dela det med några – än så länge. Det trivialiserar inte dopet det heller. Längtan och tro är lika äkta ändå.

Församlingsanknytning

Som kritik och fråga dyker ofta det faktum upp att inför ett dop av en

vuxen krävs undervisning. Frågan blir ofta: Hur blir det med samtalen vid ett drop-in-dop? Och hur blir det med anknytningen till församlingen? Jag kan bara svara utifrån min upplevelse, mina tankar och utifrån det jag har mött i dessa sammanhang. Jag är inte alls orolig för att det blir en alltför ytlig kontakt från kyrkans sida. Vi hade dopsamtal med dem alla, precis som vid alla de dop vi har i församlingen. Jag skulle vilja påstå att dessa dopsamtal, liksom själva dopakten, var nästan mer koncentrerade och fokuserade på dopet än i vanliga fall. Det var så tydligt att de var här för att deras önskan om dop var stark och genomtänkt. De har tänkt i flera år. Eftersom många av dem har slitit kyrkbänkarna genom åren, även om det inte alltid var i vår församling, en del sjunger i våra körer, andra går i våra samtalsgrupper, ytterligare andra är frivilliga, så känner de till vad kristen tro handlar om. Undervisning, på olika sätt, har inte saknats precis. För dem som inte varit så aktiva, var det ändå inget som bara hade dykt upp som en nyss påkommen idé. Det fanns en djup längtan och en grundad tro.

Man kan också fråga sig när i processen – växandet i tron, denna livslånga process – som dopet ska komma. Kanske vi ibland lägger dopet ”för långt bort” för de vuxna, när vi håller fast vid vilken slags undervisning det bör handla om, d.v.s. en längre tids regel-

bundna samtal, i grupp eller enskilt. Jag tänker att dopet kan få vara en tidig del av processen ibland – precis som det gör för en del odöpta konfirmander. Samtalet och mötet med oss i vår församling inför och i och med dopet, kan få vara som ett frö som vattnas. Vad som händer med det fröet kanske vi, som enskilda eller som församling, inte får vara med och uppleva och se, men utifrån sina förutsättningar får det växa. Liksom dopets innebörd får växa i oss, allteftersom, i sin takt, hela livet, på de vägar vi väljer att gå eller som ges oss.

Medlemsfiske

En annan sak som ibland förs fram är att det handlar om medlemsfiske. Om det att säga välkommen till människor, för t.ex. dop, och marknadsföra det, är att försöka ragga nya medlemmar, så kanske det är det. Min uppfattning är ändå att det inte är huvudskälet till varför vi gör det. Det är för att berätta för alla att man kan döpas i Svenska kyrkan oavsett ålder och att det inte finns bara en mall för dopet, d.v.s. man är barn eller konfirmand. Det säger väl något intressant också när det visar sig att de flesta som kommer, redan tillhör kyrkan och många är aktiva.

Socioekonomiska aspekter

Det finns funderingar om socioekonomiska aspekter kan spela någon roll, för de som väljer drop-in-dop – att det

t.ex. är människor som inte har råd med kalaset runtomkring. Jag har inte kunnat se några bevis för det, men däremot ser jag att de som väljer drop-in-dop tycker att det är dopet som är det viktiga och inte det runtomkring! Jag tycker dessutom det är viktigt att vi i kyrkan hjälper till att sprida en bild av att man inte behöver tillhöra minst medelklassen och ha råd med det ena och andra, för att kunna ha ett dop! Man får vara en Nikodemus eller en etiopisk hovman på resande fot också!

Som jag ser det, så handlar drop-in-dop om en pastoral tillvändhet. Det har ett icke-kyrkligt namn som gör att de flesta begriper vad det handlar om men det är samma rutiner och samma dopgudstjänst som vi alltid har. Som församling finns vi, även efteråt, för vidare samtal, för de som vill. Som kyrka har vi slipat ner en tröskel, vilken det nu än kan vara. Uppenbarligen är det en form som passar många idag. Det handlar också om ett bemyndigande av människor. De har tänkt och funderat. De har delat sina liv med Gud. De vill. Så, vad hindrar? Om de nu faktiskt kommer och säger ”jag vill”, när vi samlar ihop oss en dag eller en kväll, öppnar våra dörrar och säger: Välkommen!

MAGDALENA SJÖHOLM
Citypräst i Örebro Nikolai församling,
Strängnäs stift

★ Även publicerad på hemsidan

SVENSK KYRKOTIDNING FINNS NU OCKSÅ PÅ FACEBOOK

Gå till facebook.com/svenskkyrkotidning och klicka ”Gilla” för att få kontinuerlig information och uppdateringar om Svenska kyrkans viktigaste kritiska röst